

Versos de LUGRÍS

Alén da obra dramática, as súas claves están tamén na poesía

Ramón Nicolás

Se ben é un lugar común, xeralmente aceptado, que a produción dramatúrxica de LUGRÍS supón verdadeiramente o avance máis salientábel que a súa achega supón para o sistema literario do seu tempo, teño para min que obviar as claves da súa produción poética escurecería e non configuraría integramente todas as dimensións do seu labor creativo.

Fóra de recoñecer, a priori, que o presente Día das Letras protagonizado por Lugrís non serviu, cando menos a día de hoxe e até onde eu sei, para editar con rigorosidade a totalidade da obra poética édita do autor, moito menos aquela inédita e en absoluto a espallada e non recollida polo autor, que aínda hoxe repousa en numerosísimas cabeceiras xornalísticas de aquí e alén mar desde o ano de 1885 até 1936, si que resulta posíbel trazar, aínda que sexa brevemente, as liñas esenciais que dominan a produción poética do sadense contidas, como é ben sabido, en cinco libros dominados por un proceso de refacción e mesmo retroalimentación continua que se explica pola vontade do autor de ir, nesa viaxe que comeza en *Soidades* (1894), que pasa por *Noitebras* (1901), *Versos de loita* (1919), *Ardencias* (1927) e que conclúe n' *As mariñas de Sada* (1928), entendendo cada poemario como un avance gradual, progresivo e acumulativo no que se inclúan composicións as máis das veces levemente retocadas, que xa viron a luz anteriormente.

Este feito, doadamente constatábel, determina que a maior parte da súa produción poética se perfile como unha auténtica ferramenta ao servizo da ideloxía de Lugrís e apareza rexida por uns trazos comúns nos que sobresaie a asunción do pensamento de xinea murguiana, nalgunha medida pondaliana, acreditando que nunca se borrou de nós o pouso da identidade céltica e situando ao tempo a validez e operatividade da herdanza sueva; con todo si semella contrariar a concepción válida en Murguía a respecto da Idade Media: Lugrís, talvez polo paralelismo que establece entre o proxecto irmandiño e a praxe agrarista, defende e postula que o proceso de rexeneración de Galicia está depositado, historicamente, na raza celta e mais na lingua galega. E en efecto, alén de salientar nas súas composicións o concepto de raza celta enxalza a liñaxe histórica, por extensión o solar patrio e, o que talvez sexa máis revelador do seu pensamento, a perentoria necesidade de espallar e defender o uso da lingua galega sobrepasando vellos prexuízos que, xa daquela, se abatían sobre ela. Súmeselle a todo isto xunto o que el denominou “pregóns de guerra”, que soubo harmonizar cunha visión descritivo-costumista en ocasións, de circunstancias noutras, transparentando a carón das agardadas notas populares algunha que outra pegada modernista.

Camiña, así, Lugrís, entre as sombras, as densísimas sombras, que aínda proxectan os autores do Rexurdimento tan benqueridos por el. Lugrís non quixo, nin talvez puido, matar ese pai que tanto determina e encauza a súa voz, polo que cumpre co papel que histórica e cronoloxicamente se lle designou: tender unha ponte, en absoluto estridente, entre unha poesía que viña de nacer e que, xa no século XX, se enfrontaba a novos retos e maneiras expresivas ás que loxicamente Lugrís foi en gran medida alleo.

